

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

534. An, quando, & qualiter teneatur Pensionarius justificare, seu probare non excessum pensionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

fatorem aliunde, & vult eam procurare. Verumtamen non videtur, quomodo ista cohæreant cum illis, quæ idem Filiuc. habet *loc. cit. q. 5. §. 3.* ubi qui impetrat pensionem à sciente impedimentum pensionarii, validè quidem eam obtinet, licet uterque peccet, si conferens sit inferior Papæ, aut non possit in eo impedimento dispensare; nisi forte id intelligi velit de conferente & impetrante, dum scitur, nec aliunde, nisi forte ægrè dispensandum. Sed quomodo & tunc conferetur & impetrabitur dicta pensio validè? cum ne quidem validè conferatur, dum scitur reservatarius pensionis in capax aliunde impetraturus pensionem juxta dicta supra, ubi ad validam reservationem requisivimus clericatum actu eo tempore, quo fit reservatio.

De obligationibus pensionarij.

Questio 534. An, quando, & qualiter veniatur pensionarius justificare seu probare non excessum pensionis?

Respondeo ad primum & secundum primò juxta dicta supra, ubi de reductione pensionis, justificandam à pensionario, seu agente ad pensionem tam clausulam illam: *modò centum remaneant pro Rectore, & mille pro Episcopo*, (cujus varias ampliationes vide *ibidem*) quàm clausulam illam: *dummodo omnes simul pensiones non excedant tertiam partem, &c. vel medietatem fructuum, aut aliam talem partem, &c.* cum sit ejusdem nature, cujus est prædicta, & gratiam non minus reddat conditionatam, quàm illa, & quidem de tempore reservationis. *Ventrigl. loc. cit. n. 60.* citans *Gig. de pens. q. 85.* *Campanil. in var. juris rubric. rub. 11. c. 13. n. 88.* ac præcipuè *Theod. de Rubeis in singul. Rot. 10. 2. p. 4. conclus. 316. n. 1. & conclus. 324. n. 1.* Idque, etiam si hæc clausula in supplicatione non adsit, sed tantum in literis, quarum forma est attendenda ad effectum justificationis. *Ventrigl. ibid.* atque ita executorem in causa pensionis non posse procedere ad executionem, compellendo titulare ad solutionem ad favorem pensionarij, qui non est in quasi possessione exigendi, non justificatà eadem clausula per ipsum pensionarium, fuscè ostendit & probat *Ventrigl. ibid. n. 61.*

2. Respondeo secundò: Dum titularis agit petitorio, allegans, se non teneri ad pensionem, quia reservatio est nulla, pensionario incumbit onus probandi, quòd rot remaneant pro titulari; neque in hoc casu ejus quasi possessio eum liberat ab onere probandi, sed tantum operatur, ut pendente lite ei non possit solutio retardari; & hoc, si agatur cum eo, qui consensit reservationi pensionis, siue cum ejus successore, *Lott. l. 2. q. 38. à n. 72.* *Ventrigl. loc. cit. n. 59.* *Garc. p. 1. c. 5. n. 456. & 458.* citans plures *Rotæ* decision. quamvis id ipsum distinguat *n. 484.* ut procedat, dum sumus in casu nullitatis, si dicta conditio dummodo non subsistit; secus verò, ubi sumus in casu reductionis pensionis, in quo ait, onus probationis incumbere titulari prætendenti esse reducendam, eò quòd pensionarius habeat fundatam intentionem suam in reservatione pensionis, donec ex adverso ostendatur, non esse locum tantæ pensioni. Idque non solum procedere in petitorio, sed etiam iudicio executorio, in quo titularis cogi possit ad solutionem integræ pensionis, nisi probeat esse lo-

cum reductioni, ait *Garc. n. 485.* qualiter autem limitanda hæc ulterius, vide dicenda *quælibet. seq.*

3. Respondeo tertio: Dum tamen pensionarius agit possessorio, estque in quasi possessione exigendi, deobligatur à probatione & justificatione dictarum clausularum, & incumbit onus probandi titulari, quòd non remaneant tot; quasi enim possessio relevat ab onere probandi, etiam absque eo, quòd teneatur causam suæ possessionis justificare. *Lott. loc. cit. n. 73.* *Garc. p. 1. c. 5. n. 464.* *Ventrigl. loc. cit. n. 55. & 58.* Proceditque idipsum etiam in ordine ad consequendam pensionem, etiam contra successorem. *Ventrigl. cit. n. 55.* citans *Gig. q. 47. n. 10.*

4. Respondeo quarto: Ad deobligandum quoque pensionarium ab onere justificandi dictas clausulas, adhibetur confessio titularis super valore per ascensum sub narrativa præambulæ informationis & cum juramento, quo in casu, licet clausula illa dummodo operetur effectum conservandi justitiam gratiæ, nihilominus istius justificatio resultat ex hujusmodi confessione. Ita *Lott. loc. cit. n. 49.* & ex eo *Ventrigl. loc. cit. n. 57.* citantes *Rotam in Roman. pens. 15. Jan. 1627.*

5. Respondeo ad tertium primò juxta eadem dicta superius: Probationes dictarum clausularum, seu valoris pensionis debere esse plenas ac concludentes, ita ut ad effectum justificationis clausularum dictarum seu valoris non sufficiat vox publica & fama, etsi alias per eam sufficienter probeatur valor. *Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 1. n. 56.* *Garc. p. 1. c. 5. n. 473.* citans *Parif. l. 6. q. 2. n. 25.* *Zechum & plures Rotæ* decis. *Barb. de clausulis claus. 47. n. 2. & 3.* *Lott. l. 1. q. 38. n. 44. & l. 1. q. 43. à n. 1.* ubi: cum probatio incumbit pensionario, jam supponitur, agi de narrativa ipsius affirmativè concepta, & in qua fundata est Papæ intentio, propterea exigitur plena ac concludens probatio (Secus, ac dum agitur de narrativa, quæ ob id solum verificanda, quia est pars gratiæ, eò quòd ita fuerit narratum, quo casu sufficeret semiplena probatio, *Lott. ibid. n. 3.*) ac præcipuè, si agatur de pensione reservata adhuc pleno beneficio, quo casu fit punctualis fructuum narratio. Item, si agatur de justificatione clausulæ dummodo, adeo, ut tunc consensus titularis præstitus pensioni hanc necessitatem non excludat; cum & ille per dictam clausulam sit qualificatus. *Lott. cit. q. 43. n. 9.* Et licet cessante dicta clausula consensus ille titularis necessitatem hanc concludenter probandi valorem remittat, non extenditur tamen ille ad successorem primi consentientis, non quia & is non censetur etiam consensisse tacitè contrahendo, dum nimirum illud beneficium jam gravatum acceptat; sed quia cum illo consensu expresso primi illius titularis concurrat in eodem simultanea quadam confessio tanti valoris ex correspondivitate gratiæ contentæ sub eadem supplicatione, quæ confessio cessat in successore, & cui ideo non obstat propria confessio sui antecessoris. *Lott. ibidem n. 5. & 6.*

6. Respondeo ad tertium secundò: Probatio itaque hæc (nisi sit in confesso penes titularem) proferenda vel est ex scripturis authenticis eam concludentibus, ut cum agitur de pensione reservata super canonicatu vel præbenda in Collegiata, & exhibentur libri capitulares, in quibus singulatim notantur omnes distributiones & emolumenta, quæ repartiantur inter præbendatos singulos. *Lott. l. 1. q. 43. n. 8. & 9.* Aut per testes, qui etiam

non interrogati reddant rationem scientiæ suæ; cum enim multiplex reddi possit ratio scientiæ, una tendens ad constituendam probationem tantum semiplenam, v. g. quæ est de forma, sive quia testis ideo solum scit, quia sic communiter dici audivit; vel ad plenam, & nisi testis rationem seu causam scientiæ suæ specificet, totum ejus dictum remanet obscurum, & consequenter non debet attendi. Lott. cit. q. 43. n. 10. & 11. adeoque necesse est, testes illos esse bene informatos de bonis & rebus beneficii, uti & de omnibus expensis & oneribus ordinariis. quæ duo distinguuntur, expensæ enim referuntur ad prædiorum cultum, & alia necessaria in colligendis fructibus; & hinc testis dicens, tot reditus aut fructus percipi, cum fructus dicantur deductis expensis in iis colligendis, regulabitur à jure ejus dictum, & sic satis intelligitur, sensisse deductis expensis hujusmodi; onera autem referuntur ad gravamina ordinaria ipsius Ecclesiæ seu beneficii, quæ propterea egent speciali deductione, inter quæ onera velut perpetua reputantur, quæ licet ad modicum & determinatum tempus imposita, ex successivis tamen prorogationibus jam per plures annos cõsuetis fieri, videntur in perpetuum prorogari. Lott. à n. 12.

7. Respondeo ad tertium tertio: Nihil tamen vetat, (cum non simus hic in criminalibus, in quibus ad constituendam plenam illam & concludentem probationem, quam vocant luce meridianâ clariorem, non admittitur illa duarum semiplenarum probationum unio) quod minus ex duabus semiplenis probationibus resulteret una plena, & sufficienter in præsentem materia concludens probatio; v. g. si postquam testes super valore deposuerunt, & fama hæc per duos testes est legitime probata, accedat altera semiplena probatio, nimirum dictum alterius insuper testis, vel etiam alterius ex ipsis illis duobus testibus deponentibus de fama, testantis ex certa scientia. Lott. à n. 18. quamvis is n. 21. subjungat, non admittendam hujusmodi conjunctionem duarum semiplenarum probationum, si probatio valoris intenderetur per modum objectus, dum videlicet titularis proponeret, non fuisse expressum verum valorem, & ex hoc capite vellet infringere gratiam, uti & in hoc objectus casu non posse constitui justam probationem, nisi concluderent per tempus continui decenni, ait Lott. n. 22. dicens, sic Rotam in his terminis habuisse pro legitima probatione probationem factam per testes deponentes de sex vel septem annis.

8. Respondeo ad tertium quarto: Potest tamen etiam in isto casu objectus sufficienter valor probari per testes familiares, qui reditus administrant, eò quod licet domestici & familiares regulariter non admittantur in testes, ab hac tamen regula receditur, ubi aliter veritas haberi non potest, ut Farinac. de testib. q. 55. n. 175. juxta l. si servi ff. de testib. Lott. n. 25. addens n. 26. id etiam procedere, dum reditus consistunt in prædiis rusticis, quæ per colonos & rusticos exercentur, etsi enim tunc plures coloni singulis prædiis addicti de singulorum prædiorum rebus testari possent, non est tamen inter eos, qui possit de universis deponere, hinc & tunc admittuntur familiares & administratores reddituum in universum, quia verisimiliter non dantur alii, qui ita bene in universum possunt esse informati.

9. Respondeo ad tertium quinto: Coarctanda est quoque negativa non existentia aliorum præ-

diorum & reddituum per remotionem actus à sensu dicendo, alia prædia aut reditus existere non posse, quin testes illi scirent. Lott. n. 27. Acque hæc probatio negativæ coarctata multò fortius exigitur, ubi agitur simpliciter de annullando vel reducendo pensionem; quippe quæ materia reductionis aut nullitatis pensionis ex natura sua perpetuè implicat objectum contra gratiam jam factam, & omni verisimilitudini adversatur; quare nihil est, quod minus incumbat titulari necessitas hæc concludentissimè probandi per coarctationem negativæ, non existentia aliorum bonorum & reddituum, prout Rota firmavit in Aquens. pens. decis. 550. n. 2. & 3. p. 1. recent. & in Cremonens. pens. super valore, 23. Jun. 1623. Lott. n. 27. junctio n. 30.

Quæstio 535. An pensionarius existens in possessione exigendi teneatur ostendere literas reservationis, & verificare qualitates alias in reservatione requisitas?

1. Respondeo primò: Quantumvis pensionarius, dum non est in quasi possessione exigendi, literas producere, narrata in gratia pensionis verificare debeat, maximè parte opponente, quando non agit contra eum, qui pensioni consensit, sed contra ejus successorem. Lott. l. 1. q. 37. n. 39. Paris. l. 6. q. 2. n. 65. ubi ait, receptum in praxi, pensionarium teneri in primo semeltri verificare gratiam, scilicet fructus expressos, &c. adeoque non dari executionem contra rectorem beneficii. Garc. p. 1. c. 5. n. 442. citans plures etiam Rotæ pro hoc decis. nisi, ut Lott. n. 38. & 39. hoc ipsum limitat, gratia facta esset motu proprio, vel literæ hujusmodi acceptæ essent per titularem, sive expressè, sive tacitè per actum id implicantem. Dum tamen est in possessione exigendi, non tenetur in possessorio ostendere literas reservationis, nec verificare clericatum, nec alias qualitates. Corrad. in pr. benef. l. 5. c. 3. n. 7. addens sufficienter quasi possessionem, etiam si non nisi unicus actus exactiois probetur, uti id dicitur inferius. Garc. loc. cit. n. 446. citans Rot. in Anconit. pens. 15. Jun. 1585. & in Foroliviens. pens. ubi dicitur, non obviare exceptionem nullitatis in possessorio, nec esse necessarium, verificare conditionem positam in reservatione pensionis. Idem tenet Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 15. nimirum probatà per pensionarium possessione exigendi cum titulo, non esse necessarium verificare hujusmodi titulum & reservationem pensionis, dum solum agitur in judicio possessorio ad solutionem pensionis; eò quod tunc intentionem fundatam habeat gravandi titularem, solumque præterdat manutentionem in possessione, ad quam manutentionem jus habet ex vi possessionis obtentæ cum titulo, quo jure privari non possit, dum ab adversariis non probatur, nullum habuisse jus possidendi.

2. Econtra, dum agitur in judicio petitorio de solutione pensionis, & titularis objicit nullitatem pensionis, fieri debet illa verificatio per pensionarium, etiam existentem in possessione exigendi. Garc. loc. cit. n. 456. Castrop. loc. cit. quamvis tamen is distinguat, ita ut, si conditiones illæ & qualitates se teneant tantum ex parte ipsius beneficii, puta quod pensio medietatem non excedat, quod remaneant Rectori tot, &c. potius penes beneficiatum sit onus probandi contrarium, si is pensioni consensit. Secus tamen etiam sit, si ipse non consensit